

BÖLMƏ 1: KİMYƏVİ MƏHSULUN İDENTİFİKASIYASI VƏ İSTEHSALÇI VƏ YAXUD MAL GƏTİRƏN HAQQINDA MƏLUMATLAR

1.1 Məhsulun adı: Proline Antiscale

1.2 Tətbiqi:

Uyğun olan istifadə növləri: Ərptəmizləyən turşu vasitəsi.
Yalnız peşəkar istifadəçi/ sənaye istifadəçisi tərəfindən istifadə.
Uyğun olmayan istifadə növləri (peşəkar istifadə): təyin olunmayıb

1.3 Müəssisə:

F/Ş Vüqar Həsənov
Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Xocalı pr. 37
info@proline.az
www.proline.az

1.4 Fövqladə hallar zamanı məlumatlar: 103

BÖLMƏ 2: TƏHLÜKƏ (TƏHLÜKƏLƏRİN) İDENTİFİKASIYASI

2 Təsnifat:

QOST 32419-2013, QOST 32423-2013, QOST 32424-2013 və QOST 32425-2013:

Bu məhsulun təsnifatı müvafiq qanunvericiliyə (QOST 12.1.007-76) SQS (QOST 32419-2013, QOST 32423-2013, QOST 32424-2013, QOST 32425-2013) və təhlükəsi fiziki-kimyəvi xassələrdən asılı olan kimyəvi məhsulların Təsnifat normalarına uyğun yerinə yetirilmişdir.

Eye Irrit. 2: Gözlərə düşdükdə ciddi zədələnmələrə\ qıcıqlanmaya səbəb olan kimyəvi məhsul, Təhlükə sinifi 2, H319

2.2 İşarələnmə elementləri (QOST 31340-2013):

QOST 32419-2013, QOST 32423-2013, QOST 32424-2013 və QOST 32425-2013:

TƏHLÜKƏLİ

Təhlükənin qısa xarakteristikası:

Met. Corr. 1: H290 – Metallarda korroziyaya səbəb ola bilər.
Skin Corr. 1A: H314 – Dəriyə və gözlərə düşdükdə kimyəvi yanıqlara səbəb ola bilər.

Təhlükəsizlik tədbirləri:

P280: Əlcəklərdən/xüsusi geyimdən/gözləri üzü qoruyucu vasitələrdən(növünü istehsalçı/malgətirən göstərir) istifadə etmək
P305+P351+P338: Gözlərə düşdükdə: Bir neçə dəqiqə ərzində gözlər ehtiyatla yuyulur. Əgər zərərçəkən göz-kontakt linzalardan istifadə edilsə, və onlar asanlıqla çıxarılsa, linzaları gözdən kənarlaşdırmaq. Gözlərin yuyulması davam etdirilir P313: həkimə müraciət etmək.
P501: Tutum və/ və ya konteyneri, təhlükəli tullantıların qablaşdırmaqlarının və qablaşdırılmış tullantıların qaydalarına uyğun utilizasiya olunmalıdır.

2.3 Digər təhlükə növləri:

Tətbiq edilmir

BÖLMƏ 3: TƏRKİB (KOMPONENTLƏR HAQQINDA MƏLUMAT) (ARDI VAR)

3.1 Maddə:

Tətbiq edilmir

3.2 Qarışıq:

Kimyəvi təsvir: Turş məhlul

Təhlükəli komponentlər:

A.1 cədvəlinə və QOST 30333-2007 normalarına uyğun olaraq məhsulun tərkibi:

BÖLMƏ 3: TƏRKİB (KOMPONENTLƏR HAQQINDA MƏLUMAT)

İdentifikasiya	Kimyəvi ad / Klasiifikasiya	Kons.
CAS: 75-75-2	Metansulfo turşuları Acute Tox. 4: H302+H312; Met. Corr. 1: H290; Skin Corr. 1B: H314; STOT SE 3: H335 – Təhlükəli	15 - <30 %
CAS: 77-92-9	Limon turşusu Eye Irrit. 2: H319; Skin Irrit. 3: H316 – Diqqət	1 - <5 %
CAS: Tətbiq edilmir	Amino, Alkoturşulardırmaq Skin Irrit. 2: H315 – Diqqət	0,1 - <1 %

Kimyəvi məhsulların təhlükəsi barədə daha ətraflı məlumat 8, 11, 12, 15 və 16. bölmələrində verilmişdir.

BÖLMƏ 4: İLK YARDIM TƏDBİRLƏRİ**4.1 Ümumi göstərişlər:**

Kimyəvi məhsulun təhlükəsizlik pasportunu təqdim etməklə təcili tibbi yardıma müraciət edilir.

Nəfəsə çəkildikdə:

Kimyəvi məhsulun tərkibində nəfəsə çəkildikdə təhlükəli təsnifatlanan maddələr yoxdur. Buna baxmayaraq zəhərlənmə simptomları özünü göstərsə zərərçəkəni təsir zonasından təmiz havaya çıxarmaq məsləhət görülür. Uzun müddət yaxşılaşma olmasa tibbi yardıma müraciət edilməlidir.

Dəriyə təsiri:

Dəriyə düşdükdə: təsirə məruz qalmış hissələr bol suda neytral yuyucu vasitə ilə yuyulur. Dərinin zədələnməsinə təsiri baş verdikdə (qaşınma, qızartı, səpmə, suluqlar və s.) kimyəvi məhsulun təhlükəsizlik pasportu təqdim olunmaqla həkimə müraciət edilməlidir.

Gözlərə düşdükdə:

Gözlər 15 dəqiqədən az olmayaraq sərin su ilə yuyulmalıdır. Gözləri sürtmək və yaxud yummaq qəti qadağandır. Əgər zərərçəkən linzalardan istifadə edirsə və linzalar gözə yapışmayıbsa, tez gözdən çıxarılmalıdır. (Əks halda gözlər, linza çıxarılarəkən zədələne bilər). İstənilən halda gözlər yuyulduqdan sonra kimyəvi maddələrin təhlükəsizlik pasportu təqdim edilməklə həkimə müraciət olunmalıdır.

Daxilə keçdikdə/nəfəsə çəkildikdə:

Mütləq təcili tibbi yardıma müraciət edilməlidir, həkimə kimyəvi məhsulun pasportu təqdim olunmalıdır. Qusmaq üçün çalışmaq lazım deyil. Əgər qusma baş verərsə başi irəliyə doğru əymək lazımdır ki, nəfəs yollarına qusma qalıqları düşməsin. Zərərçəkəni uzandıрмаq. Boğazın və ağızın maddənin udulması zamanı zədələnmə ehtimalı olduğu üçün su ilə yaxalamaq lazımdır.

4.2 Əsas kəskin simptomlar və müddət keçdikdə yarana biləcək hallar:

2 və 11 nömrəli bölmələrdə göstərilən əsas və oxşar effektlər.

4.3 Təcili tibbi yardım və təxirəsalınmaz xüsusi tədbirlər haqqında göstərişlər:

Tətbiq edilmir

BÖLMƏ 5: YANĞIN VƏ PARTLAYIŞ TƏHLÜKƏSİZLİYİ TƏDBİRLƏRİ VƏ VASİTƏLƏRİ (ARDI VAR)**5.1 Yanğın söndürmə vasitələri:**

Məhsul normal istifadə və saxlanılma şəraitində alışmır düzgün olmayan davranma, saxlanılma yaxud istifadə şəraiti nəticəsində yanğın baş verərsə qanunvericilikdən yanğından mühafizə vasitələrinin tələblərinə uyğun olaraq tozlu universal odsöndürənlərdən (tozABC) istifadə olunmalıdır. Yanğınsöndürmədə sudan istifadə MƏSLƏHƏT GÖRÜLMÜR.

5.2 Təhlükənin spesifik növləri:

Yanma və ya termik parçalanma reaksiyası nəticəsində yüksək toksikliyə malik və bu səbəbdən insan sağlamlığına güclü zərər verə biləcək əlavə maddələr yarana bilər.

5.3 Yanğın söndürmə zamanı istifadə olunan fərdi mühafizə vasitələri:

Yanğının miqyasından asılı olaraq qoruyucu kostyum və nəfəsalma aparatlarından istifadə zərurəti yarana bilər. Bu vaxt minimum qəza cihazları, fəaliyyət elementləri (yanğına qarşı örtük, portativ aptekçilər və s.) olmalıdır.

Əlavə göstərişlər:

BÖLMƏ 5: YANGIN VƏ PARTLAYIŞ TƏHLÜKƏSİZLİYİ TƏDBİRLƏRİ VƏ VASİTƏLƏRİ

Ekstremal qəza və digər fəvqəladə hallar zamanı daxili tədbirlər planına uyğun hərəkət etmək. Bütün işmə ocaqlarını neytrallaşdırmaq. Yangın zamanı tezəlişən və partlayışdan təhlükəli olan maddələr və yüksək temperatur nəticəsində qaynayıb genişlənən buxara keçən maye olan rezervuarlar soyudulmalıdır. Yangın zamanı istifadə olunan yangınsöndürmə vasitələrinin su mühitinə düşməsinə icazə verilmir.

BÖLMƏ 6: QƏZA VƏ FÖVQƏLADƏ HALLARIN QARŞISININ ALINMASI VƏ NƏTİCƏLƏRİNİN ARADAN QALDIRILMASI TƏDBİRLƏRİ

6.1 Fərdi təhlükəsizliyin təmin edilməsi tədbirləri:

Əlavə təhlükəyə məruz qalmamaq şərti ilə sızmanın qarşısını almaq. Dağılmış maddə ilə kontakt ehtimalı olan hallarda fərdi mühafizə vasitələrindən istifadə edilməlidir (bax bölmə 8). Zonada evakuasiya işləri aparılmalı, qoruyucu vasitələri olmayan şəxslər bu zonaya buraxılmamalıdır.

6.2 Ətraf mühitin müdafiəsini təmin edən təhlükəsizlik tədbirləri:

Məhsul ətraf mühit üçün təhlükəli kimi təsnifatlanmır. Məhsulu kanalizasiyadan, yerüstü və yeraltı suların kənar saxlamaq lazımdır.

6.3 Təmizləmə və neytrallaşdırma metodları :

Tövsiyə olunur:

Məhsulu qum və ya ətalətli absorbentin köməyi ilə absorbsiya edib, təhlükəsiz yerə yerləşdirmək lazımdır. Absorbsiya zamanı taxta kəpəyi və ya digər tez alışılabən absorbentlərdən istifadə etmək olmaz. Təmizlənmə haqqında məlumat 13-cü bölmədədir.

6.4 Digər bölmələrə istinadlar:

Bax 8 və 13 nömrəli bölmələrə.

BÖLMƏ 7: YÜKLƏNMƏ-BOŞALMA İŞLƏRİ ZAMANI KİMYƏVİ MADDƏLƏRİN SAXLANILMASI VƏ ONLARLA DAV RANMA QAYDALARI

7.1 Davranma zamanı təhlükəsizlik tədbirləri:

A.- Təhlükəsiz davranma ilə bağlı tövsiyələr

İstehsalatda bədbəxt hadisələrin qarşısını almaq üçün mövcud qanunvericiliyin tələblərinə riayət etmək . Tutumlar hermetik bağlı vəziyyətdə saxlanılmalıdır. Axıntı və tullantıları nəzarətdə saxlamaq, təhlükəsiz yollarla onları təmizləmək tələb olunur (bölmə 6). Tutumlardan məhlulun qeyri-ixtiyari axmasının qarşısı alınmalıdır. Təhlükəli maddələrlə işləmə zonasında təmizlik və səliqəyə riayət olunmalıdır.

B.- Yangın və partlayış təhlükəsizliyini təmin etmək üçün texniki tövsiyələr:

Məhsul normal istifadə və saxlanılma şəraitində alışmır. Maddənin çox ehtiyat ilə tökülməsi tövsiyə olunur ki, alışılabən maddələrin alışmasına səbəb olan elektrostatik yüklənmə yaranmasın. 10-cu bölmədə istifadə üçün tövsiyə olunmayan şərait və materiallar göstərilmişdir.

C.- Erqonomik və toksikoloji təhlükəyə qarşı texniki tövsiyələr:

Məhsul ilə iş zamanı heç bir yemək və içki qəbul edilməməli. İş başa çatdıqdan sonra əllər uyğun yuyucu vasitələrlə yuyulmalıdır.

D.- Ətraf mühitin mühafizəsinə dair texniki tövsiyələr.

Kimyəvi məhsulun yaxınlığında absorbsiya materialının yerləşdirilməsi tövsiyə olunur(6.3 bölməyə bax)

7.2 Saxlama qaydaları:

A - Saxlanılma zamanı mühəndis təhlükəsizlik tədbirləri:

Min. Temperatur: 5 °C

Maks. Temperatur: 35 °C

B- Ümumi saxlanılma şəraiti:

İstilik, radiasiya, statik elektrikliyə təsiri və yeyinti məhsulları ilə kontakt buraxılmamalıdır.

Əlavə məlumat 10.5 nömrəli bölmədədir.

7.3 Xüsusi tətbiq qaydaları:

Verilən məhsulun istifadəsində yuxarıda göstərilənlər istisna olmaqla başqa tövsiyələrə riayət etməyə ehtiyac yoxdur.

BÖLMƏ 8: TƏHLÜKƏLİ TƏSİRLƏRƏ NƏZARƏT ÜSULLARI VƏ FƏRDİ QORUNMA VASİTƏLƏR (ARDI VAR)**8.1 İşçi zonada nəzarətdə saxlanılan maddələrin yol verilən maksimum konsentrasiyaları:**

İşçi zonada buraxıla biləcək konsentrasiya həddi nəzarətdə saxlanılmalı maddələr (Baş Dövlət Sanitar Həkiminin 30.04.2003 tarixli qərarı ilə N 76 (red. 16.09.2013) "Gigiyena normaların tətbiqi haqqında 2.2.5.1313-03"):

İdentifikasiya	Ətraf mühitdə yol verilə bilən maksimum konsentrasiyası		
Limon turşusu CAS: 77-92-9 EC: 201-069-1	YMK		
	Orta YMK		1 mg/m ³
	İl	2017	

8.2 İşçi zonada təsirə nəzarət :

A- Texniki təhlükəsizlik və əməyin gigiyenasının ümumi tədbirləri.

Ehtiyat tədbirləri kimi fərdi mühafizə vasitələrindən istifadə etmək tövsiyə olunur. Şəxsi mühafizə haqqında ətraflı məlumat əldə etmək üçün fərdi mühafizə vasitələri istehsalçısının tərtib etdiyi broşurlardan istifadə etmək lazımdır (saxlanılmama, istifadə, təmizləmə, xidmət, qorunma və s.). Bu bölmədə qeyd olunan instruksiya təmiz məhsula aiddir. Durulaşdırılmış məhsuldan qorunma qaydaları durulma dərəcəsinə, istifadə üsulundan asılı olaraq dəyişir. Qəza düşünən quraşdırılması zəruriyyəti və/və yaxud göz qorunma vasitələrindən istifadə ehtiyacı və/və yaxud kimyəvi məhsulun saxlanılması ilə bağlı qaydalara riayət edilmə tələbatı hər bir hal üçün ayrı ayrılıqda dəyərləndirilir. Daha ətraflı məlumat üçün 7.1, 7.2 nömrəli bölmələrə baxın.

Burada qeyd olunan bütün məlumatlar təşkilat tərəfindən əlavə profilaktik tədbirlərin həyata keçirmədikdə meydana gələn peşə risklərinin profilaktikası üçün məsləhət görülür.

B - Tənəffüs orqanlarının qorunması.

İşçi zonada təsirin xüsusi nəzarətinə ehtiyac yoxdur.

C.- Əllərin xüsusi qorunması.

Təhlükəsizlik texnikası ilə bağlı işarə	FMV	Qeydlər
 Əllərin qorunması mütləqdir	Kimyəvi təsirlərdən qorunmaq üçün təkrar istifadə edilə bilən əlcəklər	Məhsul istehsalçı tərəfindən göstərilmiş və qoruyucu səddən nüfuz etməyə kifayət olan müddəti aşmayan müddət ərzində istifadə olunmalıdır (Breakthrough Time). Məhsul dəriyə düşdükdə qoruyucu kremdən istifadə etmək olmaz.

Məhsul bir neçə materialın qarışığından ibarət olduğu üçün, əlcək materiallarının dayanıqlığı əvvəlcədən etibarlı dərəcədə hesablanı bilməz. Və bu səbəbdən istifadədən öncə yoxlanılmalıdır.

D.- Gözlər və üz qorunması

Təhlükəsizlik texnikası ilə bağlı işarə	FMV	Qeydlər
 Üzün qorunması mütləqdir	Sıçramaya və proyeksiyaya qarşı müşahidə eynəkləri	İstehsalçının təlimatına uyğun olaraq hər gün təmizlənməli, periodik dezinfeksiya olunmalıdır. Sıçrama ehtimalı olduqda istifadəsi tövsiyə olunur.

E.- Bədənin qorunması

Təhlükəsizlik texnikası ilə bağlı işarə	FMV	Qeydlər
	İşçi geyimi	Əlcəklər istənilən dərəcədə yarasız hala gələrsə dərhal dəyişdirilməlidir. Məhsulla uzun müddət peşəkar/sənaye istifadə məqsədi ilə kontaktda olduqda SE III əlcəklərindən istifadə etmək lazımdır (EN ISO 6529: 2001, EN ISO 6530: 2005, ISO 13688: 2013, EN 464: 1994 uyğun olaraq)

MSDS (Material Safety Data Sheet)

Təhlükəsizlik pasportu QOST 30333-2007

BÖLMƏ 8: TƏHLÜKƏLİ TƏSİRLƏRƏ NƏZARƏT ÜSULLARI VƏ FƏRDİ QORUNMA VASİTƏLƏR

F.- Fövqəladə hallar zamanı əlavə tədbirlər

Təcili tədbirlər	Normalar	Təcili tədbirlər	Normalar
 Qəza duşu	ANSI Z358-1 ISO 3864-1:2002	 Gözlər üçün fontan	DIN 12 899 ISO 3864-1:2002

Ehtiyac olduqda EN/43: P2/P3. Standartına uyğun respirator müdafiə. EN374 standartına uyğun qoruyucu əlcəklər: butil kauçuk, nitril rezin, PVC. Nüfuzetmə/ keçmə müddəti ≥ 480 dəq. ,materialın qalınlığı/sıxlığı ≥ 0.7 mm

Ətraf mühitə təsirə nəzarət:

AB ətraf mühitin qorunması haqqında qanunvericiliyinə əsasən maddənin və onun qablaşdırılmasının ətraf mühitə düşməsinə icazə verilmir. Əlavə məlumat 7.1.D bölməsində qeyd olunub

BÖLMƏ 9: FİZİKİ - KİMYƏVİ XASSƏLƏR (ARDI VAR)

9.1 Əsas fiziki və kimyəvi xassələr haqqında məlumat:

Fiziki hal:

20 °C-də fiziki hal:	Maye
Xarici görünüş:	Maye
Rəng:	Rəngsiz maddə.
Qoxu:	Zəhərli
Qoxu həddi:	Tətbiq edilmir *

Uçuculuq:

Atmosfer təzyiqində qaynama temperaturu:	100°C
20 °C-də buxarın təzyiqi:	Tətbiq edilmir *
50 °C-də buxarın təzyiqi:	Tətbiq edilmir *
20 °C-də buxarlanma göstəricisi:	Tətbiq edilmir *

Məhsulun xarakteristikaları:

20 °C-də sıxlıq:	1160 kg/m ³
20 °C-də nisbi sıxlıq:	1,16
20 °C-də kinematik özlülük:	Tətbiq edilmir *
40 °C-də kinematik özlülük:	Tətbiq edilmir *
Kons.:	Tətbiq edilmir *
Hidrogen göstəricisi (pH):	0,5
20 °C-də buxarın sıxlığı:	Tətbiq edilmir *
20 °C-də n-oktanol/su paylanma əmsali:	Tətbiq edilmir *
20 °C-də suda həllolma:	Tətbiq edilmir *
Həllolma xassəsi:	Suda asan həll olur
Həllolma temperaturu:	Tətbiq edilmir *
Parçalanma temperaturu:	Tətbiq edilmir
Ərimə temperaturu	
Partlama xassələri:	Tətbiq edilmir *
Oksidləşmə xassələri :	Tətbiq edilmir *

Alışma:

Alışma temperaturu:	Qeyri-yanacaq maddə (>93 °C)
Yanğından təhlükəlilik (bərk cisim , qaz):	Tətbiq edilmir *
Özü-özünə alışma temperaturu:	Tətbiq edilmir *
Alışmanın aşağı konsentrasiya həddi:	Tətbiq edilmir *
Alışmanın yuxarı konsentrasiya həddi:	Tətbiq edilmir *
Partlayıcılığın alçaq həddi:	Tətbiq edilmir *
Partlayıcılığın yüksək həddi:	Tətbiq edilmir *

BÖLMƏ 9: FİZİKİ - KİMYƏVİ XASSƏLƏR**9.2 Əlavə məlumatlar:**

20 °C-də səthi təzyiq:

Tətbiq edilmir *

Sındırma əmsalı:

Tətbiq edilmir *

*Məhsulun xarakteristikasına görə tətbiq edilmir, təhlükə barədə spesifik məlumat göstərilir.

BÖLMƏ 10: STABİLLİK VƏ REAKSİYA QABİLİYYƏTİ**10.1 Kimyəvi aktivlik:**

Kimyəvi məhsulun saxlanması zamanı texniki tələblərə riayət edildikdə təhlükəli reaksiyalar gözlənilir. Bax bölmə 7.

10.2 Kimyəvi dayanıqlılıq:

İstifadəsi, davranması və saxlanılmasına dair tövsiyələrə əməl olunanda kimyəvi dayanıqlı maddə.

10.3 Təhlükəli reaksiyaların mümkünlüyü:

Tələb olunan şərtlərə əməl olunarsa təzyiqin və ya temperaturun yüksək həddə qalxması gözlənilir.

10.4 Yolverilməz şəraitlər:

Otaq temperaturunda emal və saxlanılma üçün tətbiq edilir:

Zərbə və sürtünmə	Hava ilə kontakt	Qızma	Günəş işığı	Rütubət
Tətbiq edilmir	Tətbiq edilmir	Tətbiq edilmir	Tətbiq edilmir	Tətbiq edilmir

10.5 Uyğun olmayan maddələr/materiallar:

Turşular	Su	Yanan materiallar	Yanacaq materialları	Digərləri
Tətbiq edilmir	Tətbiq edilmir	Ehtiyat tədbirləri	Tətbiq edilmir	Qələvi və ya güclü əsaslarla kontaktdan qorunun

Xlor tərkibli maddələrlə qarışdırılmamalıdır. Güclü qələvilər. Orqanik maddələr. Hallogenli birləşmələr. Bərpaedici maddələr. Yanar maddələr. Yüngül metallar.

10.6 Parçalanma zamanı yaranan təhlükəli məhsullar: Parçalanma məhsulları haqqında məlumatlar üçün 10.3, 10.4 və 10.5. bölmələrinə baxın. Bəzi parçalanma şəraitlərdə kimyəvi məhsulun mürəkkəb birləşmələri: Karbon -2 Oksid (CO₂), Karbon oksidi və digər orqanik birləşmələr yarana bilər.**BÖLMƏ 11: TOKSİKLIK HAQQINDA MƏLUMATLAR (ARDI VAR)****11.1 Məhsul haqqında məlumat:**

Ümumilikdə maddələr qarışığının toksikliyi barədə təcrübi məlumatlar mövcud deyil. Qlikol tərkibidir: sağlamlıq üçün qeyri əlverişli nəticələrin mümkünlüyünü nəzərə alsaq, məhsulun buxarının uzun müddət nəfəsə çəkilməsi yolverilməzdir.

Sağlamlıq üçün təhlükəlidir:

İşçi zonada təkrarlanan, uzunmüddətli yaxud YMK-ni aşan təsirlər nəticəsində insan orqanizminə keçməsi yollarından asılı olaraq sağlamlığa zərərli təsir göstərə bilər:

- A - Udma zamanı (kəskin effekt):
- Kəskin toksiklik: Məhsul orqanizmə peroral yolla təsiri nəticəsində kəskin, geri dönməz və ya xroniki hallara gətirən təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb. Lakin məhsulun tərkibində orqanizmə peroral yolla keçdikdə təhlükəli maddələr mövcuddur. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.
- Korroziyalılıq/Qırcıqlanma: Aşındırıcı maddə udulduqda bütün qalınlıq boyunca toxumanı məhv edən yanığa səbəb olur. Dəriyə düşdükdə yarana biləcək əlavə təsirlər haqqında ətraflı məlumat 2-ci bölmədə verilmişdir.

B- Nəfəsə çəkildikdə (kəskin effekt):

- Kəskin toksiklik: Məhsul nəfəsə çəkildikdə bu əlamətə görə kəskin, geri dönməz və ya xroniki hallara gətirən təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb və tərkibində təhlükəli və inqiyasiya toksikliyinə malik kimi təsnifatlanmış maddələr mövcud deyil. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.
- Korroziyalılıq/Qırcıqlanma: Məhsul uzun müddət ərzində nəfəsə çəkildikdə yuxarı tənəffüs yollarının və selikli qişaların toxumalarına məhvədi təsir göstərir.

MSDS (Material Safety Data Sheet)

Təhlükəsizlik pasportu QOST 30333-2007

BÖLMƏ 11: TOKSİKLIK HAQQINDA MƏLUMATLAR

C- Dəriyə təsir etdikdə və gözlərə düşdükdə (kəskin effekt):

- Dəri ilə تماسda: Dəriyə düşdükdə yanıqlara səbəb olmaqla dəri örtüyünü bütün qalınlıq boyunca məhv edir. Dəriyə düşdükdə yarana biləcək əlavə təsirlər haqqında məlumat bölmə 2-də qeyd olunub.
- Gözlərə düşdükdə: Gözlərə düşdükdə ciddi zədələnməyə səbəb olur.

D- Kanserojen,mutagen təsirlər və yaxud reproduktiv toksiklik:

- Kanserojenlik: Məhsul kanserojen, mutagen və yaxud reproduktiv toksiklik təsirlərinə malik olan məhsul kimi təsnifatlanmayıb və tərkibində həmin təsirləri göstərən təhlükəli maddələr kimi təsnifat olunan maddələr mövcud deyil. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.
- Mutagenlik: Məhsulun tərkibində bu əlamətə görə təsnifat olunmuş maddələrin olmadığı üçün həmin məhsul da bu əlamətə görə təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.
- Reproduktiv sistem üçün toksiklik: Məhsulun tərkibində bu əlamətə görə təsnifat olunmuş maddələrin olmadığı üçün həmin məhsul da bu əlamətə görə təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.

E-Sensibilizasiya təsiri:

- Respirator: Məhsul təhlükəli və sesibilizasiya təsirini göstərən məhsul kimi təsnifatlanmayıb və tərkibində sensibilizasiya təsirini göstərən təhlükəli maddələr kimi təsnifat olunan maddələr mövcud deyil. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.

- Dəri: Məhsulun tərkibində bu əlamətə görə təsnifat olunmuş maddələrin olmadığı üçün həmin məhsul da bu əlamətə görə təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.

F -Spesifik seçici toksiklik, ayrı-ayrı orqanlara və sistemlərə zərər verən təsir (bir dəfəlik təsir zamanı): məhsul nəfəsə çəkildikdə bu əlamətə görə kəskin, geri dönməz və ya xroniki hallara gətirən təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb. Lakin tərkibində olan maddələr inqalyasiya toksikliyinə malik maddələr kimi təsnifatlanır. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.

G- Spesifik seçici toksiklik, ayrı-ayrı orqanlara və sistemlərə zərər verən təsir (çoxsaylı təsir zamanı):

Spesifik seçici toksiklik, ayrı-ayrı orqanlara və sistemlərə zərər verən təsir (çoxsaylı təsir zamanı): Məhsulun tərkibində bu əlamətə görə təsnifat olunmuş maddələrin olmadığı üçün həmin məhsul da bu əlamətə görə təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.

- Dəri: Məhsulun tərkibində bu əlamətə görə təsnifat olunmuş maddələrin olmadığı üçün həmin məhsul da bu əlamətə görə təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.

Nəfəsə çəkildikdə təhlükəli olan maddə: Məhsulun tərkibində bu əlamətə görə təsnifat olunmuş maddələrin olmadığı üçün həmin məhsul da bu əlamətə görə təhlükəli məhsul kimi təsnifatlanmayıb. Əlavə məlumat bölmə 3-də qeyd olunub.

Əlavə məlumat: Tətbiq edilmir

Maddələrin toksikliyi haqqında spesifik məlumatlar:

İdentifikasiya	Острая токсичность		Sınıf
Metan sulfot tuşuları CAS: 75-75-2	LD50 Peroral	500 mg/kg (ATEI)	
	LD50 Dəri ilə	1100 mg/kg	
	LC50 İnhalasiya ilə	Tətbiq edilmir	
Limon turşusu CAS: 77-92-9	LD50 Peroral	5400 mg/kg	Siçovul
	LD50 Dəri ilə	Tətbiq edilmir	
	LC50 İnhalasiya ilə	Tətbiq edilmir	

BÖLMƏ 12: ƏTRAF MÜHİTƏ TƏSİR HAQQINDA MƏLUMATLAR

Ümumilikdə maddələr qarışığının ekotoksikliyi haqqında təcrübi məlumatlar mövcud deyil.

12.1 Ekotoksiklik haqqında spesifik məlumatlar:

İdentifikasiya	Kəskin toksiklik	Növ	Sınıf	
Limon turşusu CAS: 77-92-9	LC50	1516 mg/L (96 h)	Lepomis macrochirus	Balıq
	EC50	160 mg/L (48 h)	N/A	Xərçəngəbənzər
	EC50	Tətbiq edilmir		

12.2 Miqrasiya:

İdentifikasiya	Parçalanma		Bioparçalanma	
Metansulfo turşusu CAS: 75-75-2	OBİ5	Tətbiq edilmir	Kons.	161 mg/L
	OKİ	Tətbiq edilmir	Period	28 gün
	OBİ5/OKİ	Tətbiq edilmir	% Biodeqrasdasiya	100 %
Limon turşusu CAS: 77-92-9	OBİ5	Tətbiq edilmir	Kons.	10 mg/L
	OKİ	Tətbiq edilmir	Period	28 gün
	OBİ5/OKİ	Tətbiq edilmir	% Biodeqrasdasiya	97 %

12.3 Dayanıqlıq və parçalanma:

İdentifikasiya	Bioakkumulyasiya potensialı	
Limon turşusu CAS: 77-92-9	BCF	3
	Log POW	-1,55
	Potensial	Aşağı

12.4 Bioakkumulyasiya potensialı:

İdentifikasiya	Udulma\ desorbsiya		Dəyişənlik	
Metansulfo turşusu CAS: 75-75-2	Koc	1	Henry	1,28E-3 Pa·m ³ /mol
	Nəticə	Çox yüksək	Quru torpaq	Yoxdur
	Səth təzyiqi	Tətbiq edilmir	Nəm torpaq	Yoxdur
Limon turşusu CAS: 77-92-9	ÜPƏ	Tətbiq edilmir	Henry	Tətbiq edilmir
	Nəticə	Tətbiq edilmir	Quru torpaq	Tətbiq edilmir
	Səth təzyiqi	2,045E-2 N/m (350,93 °C)	Nəm torpaq	Tətbiq edilmir

12.5 Dayanıqlıq, bioakkumulyasiya və toksikliyin qiymətləndirilməsinin nəticələri:

Tətbiq edilmir

12.6 Qeyri-əlvərşli təsirlərin digər növləri:

Təsvir olunmayıb

BÖLMƏ 13: TULLANTILARIN (QALIQLARIN) MƏHV EDİLMƏSİNƏ DAİR TÖVSİYƏLƏR**13.1 Tullantıların təsviri və onlarla davranma normaları :****Tullantılarla davranma (Məhv etmə və utilizasiya):**

Tullantıların emalı və utilizasiyası əməliyyatlarının təsdiqi ilə bağlı rəhbərlik ilə konsultasiya aparılmalıdır. Əgər qablaşdırma bilavasitə məhsulla kontaktda olubsa, onunla da məhsul kimi davranmaq tələb olunur. Əks halda qablaşdırma təhlükəsiz tullantı hesab olunur. Kanalizasiyaya tullamaq tövsiyə olunmur.

Bax 6.2. nömrəli bölməyə.

Tullantılarla davranma göstərişləri:

Tullantıların utilizasiyasına aid qanunvericilik:

"İstehsal Tullantıları və istifadəsi" haqqında müvafiq qanunvericilik

"Ətraf mühitin qorunması" haqqında müvafiq qanunvericilik

BÖLMƏ 14: YÜKDAŞIMALARA (NƏQLİYYATA) DAİR MƏLUMATLAR**Təhlükəli yüklərin yerüstü daşınması:**

Təhlükəli yüklərin yerüstü nəqliyyatla daşınması qaydalarına (ADR 2017, RİD 2017, 15 aprel 2011 №272) uyğun

14.1 BMT nömrəsi UN3265
14.2 Adı və təsviri: ORQANİK TURŞ KORRAZİYALAŞDIRICI MƏHLUL
Metanosulfo turşular

14.3 Sinif: 8
İşarələnmə: 8

14.4 Qablaşdırma qrupu: II

14.5 Ətraf mühit üçün təhlükəsi Yoxdur

14.6 İstifadəçilər üçün xüsusi təhlükəsizlik qaydaları Fiziki-kimyəvi xassələri: bax. bölmə 9

14.7 MARPOL 73/78 konvensiyasının II əlavəsinə və təhlükəli kimyəvi yüklərin tökmə yolu ilə daşıyan gəmilərin tikintisi və təchizatı üzrə Beynəlxalq kodeksinə əsasən toplu yük daşımaları tətbiq edilmir.

Təhlükəli yüklərin dəniz yolu ilə daşınması:

MK MPOK-2011-ə uyğun olaraq:

14.1 BMT nömrəsi : UN3265
14.2 Adı və təsviri: ORQANİK TURŞ KORRAZİYALAŞDIRICI MƏHLUL
Metanosulfo turşular

14.3 Sinif: 8
İşarələnmə: 8

14.4 Qablaşdırma qrupu: II

14.5 Ətraf mühit üçün təhlükəsi Yoxdur

14.6 İstifadəçilər üçün xüsusi təhlükəsizlik qaydaları Fiziki-kimyəvi xassələri: bax. bölmə 9

14.7 MARPOL 73/78 konvensiyasının II əlavəsinə və təhlükəli kimyəvi yüklərin tökmə yolu ilə daşıyan gəmilərin tikintisi və təchizatı üzrə Beynəlxalq kodeksinə əsasən toplu yük daşımaları tətbiq edilmir.

Təhlükəli yüklərin hava yolu ilə daşınması:

İATA/İKAO-2017-yə uyğun olaraq:

İATA/İKAO-2017-yə uyğun olaraq:

14.1 BMT nömrəsi : UN3265
14.2 Adı və təsviri: ORQANİK TURŞ KORRAZİYALAŞDIRICI MƏHLUL
Metanosulfo turşular

14.3 Sinif: 8
İşarələnmə: 8

14.4 Qablaşdırma qrupu: II

14.5 Ətraf mühit üçün təhlükəsi Yoxdur

14.6 İstifadəçilər üçün xüsusi təhlükəsizlik qaydaları Fiziki-kimyəvi xassələri: bax. bölmə 9

14.7 MARPOL 73/78 konvensiyasının II əlavəsinə və təhlükəli kimyəvi yüklərin tökmə yolu ilə daşıyan gəmilərin tikintisi və təchizatı üzrə Beynəlxalq kodeksinə əsasən toplu yük daşımaları tətbiq edilmir.

MSDS (Material Safety Data Sheet)

Təhlükəsizlik pasportu QOST 30333-2007

BÖLMƏ 15: MİLLİ VƏ BEYNƏLXALQ QANUNVERİCİLİK HAQQINDA MƏLUMATLAR

15.1 Təhlükəsizliyin, sağlamlığın və ətraf mühitin müdafiəsi üzrə tələbləri tənzimləyən qanunvericilik haqqında məlumat:

Potensial təhlükəli kimyəvi və bioloji maddələrin registri: metan sulfat turşuları, limon turşusu

İnsanların və ətraf mühitin qorunmasını tənzimləyən xüsusi normalar:

Verilən şəraitdə riskin qiymətləndirilməsi məqsədi ilə giriş məlumatları kimi verilən təhlükəsizlik pasportundakı informasiyadan istifadə etmək tövsiyə olunur. Bunlar mövcud kimyəvi məhsulla davranma, saxlanılma və məhv edilməsində təhlükəsizlik məqsədləri üçün istifadə olunmalıdır.

Digər qanunvericiliklər:

QOST 31340-2013	Kimyəvi məhsulun xəbərdarlıq işarələnməsi. Ümumi tələblər.
QOST 32419-2013	Kimyəvi məhsulların təhlükəsizlik təsnifatı. Ümumi tələblər.
QOST 32423-2013	İnsan orqanizminə təsirinə görə qarışıq kimyəvi məhsulların təhlükə təsnifatı.
QOST 32424-2013	Ətraf mühitə təsirinə görə kimyəvi məhsulların təhlükə təsnifatı.
Əsas müddəalar.	
QOST 32425-2013	Ətraf mühitə təsirinə görə qarışıqlı kimyəvi məhsulların təhlükə təsnifatı
Kimyəvi məhsulun təhlükəsizliyinin texniki tənzimlənməsi haqqında müvafiq qanunvericiyinə əsasən.	

BÖLMƏ 16: ƏLAVƏ MƏLUMATLAR

Təhlükəsizlik pasportunu tənzimləyən qanunvericilik:

Verilən təhlükəsizlik pasportu QOST 30333-2007 normalarına uyğun tərtib olunmuşdur.

Bölmə 2-yə daxil edilmiş hüquq istiqamətli mətnlər:

H290 – Metallarda korroziyaya səbəb ola bilər

H314 – Gözlərə və dəriyə düşdükdə kimyəvi yanığa səbəb olur

Bölmə 3-ə daxil edilmiş hüquq istiqamətli mətnlər:

Yuxarıda göstərilənlər məhsulun özünə şamil edilir, yalnız məlumat məqsədi ilə təqdim olunub və bölmə 3-də verilən ayrı-ayrı komponentlərə aiddir

QOST 32419-2013, QOST 32423-2013, QOST 32424-2013 və QOST 32425-2013:

Acute Tox. 4: H302+H312 – Udulduqda və ya dəriyə düşdükdə ziyanlıdır.

Eye Irrit. 2: H319 - Gözlərə düşdükdə nəzərə çarpan qıcıqlanmaya səbəb olur

Met. Corr. 1: H290 - Metallarda korroziyaya səbəb ola bilər

Skin Corr. 1B: H314 - Gözlərə və dəriyə düşdükdə kimyəvi yanığa səbəb olur

Skin Irrit. 2: H315 - Dəriyə düşdükdə qıcıqlanmaya səbəb olur

Skin Irrit. 3: H316 - Dəriyə düşdükdə zəif qıcıqlanmaya səbəb ola bilər

STOT SE 3: H335 - Yuxarı tənəffüs yollarının qıcıqlanmasına səbəb ola bilər

Personalın hazırlanması və təlimi üçün məsləhətlər:

Verilən məhsulla işləməli personala texniki təhlükəsizlik barədə baza hazırlığı keçirmək tövsiyə olunur. Bu hazırlıq işləri məhsulun təhlükəsizlik pasportunda və işarələnməsində olan məlumatların anlanılması üçün vacibdir.

Əsas bibliografik mənbələr:

<http://www.gost.ru/>

Abbreviaturalar və qısaltmalar:

ADR: Təhlükəli yüklərin beynəlxalq daşınması ilə bağlı Avropa razılaşması

IMDG: Təhlükəli yüklər üzrə beynəlxalq dəniz kodeksi

IATA: Hava nəqliyyatı üzrə beynəlxalq assosiasiyası

ICAO: Beynəlxalq vətəndaş aviasiyası təşkilatı

COD: Oksigenə olan kimyəvi tələbat

BOD5: 5 gün ərzində oksigenə bioloji tələbat

BCF: biokonsentrasiya faktoru

LD50: ölümcül doza 50

LC50: ölümcül konsentrasiya 50

EC50: effektiv konsentrasiya 50

Log Pow: «Oktan-ol-su» model sistemində paylanma əmsalının loqarifmi

Ükə: Üzvi karbonun paylanma əmsalı

Müs. Təsnifat: Müstəqil təsnifat

Təsnif-mır.: Təsnifatlanmır

Kons.: Konsentrasiya

Verilən təhlükəsizlik pasportunda göstərilən məlumatlar Avropa və milli qanunvericilərə, texniki biliklərə, xüsusi mənbələrə əsaslanır. Bu isə onun düzgünlüyünə təminat vermir. Həmin sənəd məhsulun xassələrinə təminat vermir, təhlükəsizliyi təmin etmək üçün tələblərin təsviridir. İstehsalçıya bu məhsulun istifadəçilərinin işləmə şəraiti məlum deyil, və bunlar istehsalçı tərəfindən idarə oluna bilməz. Məhz istifadəçi kimyəvi məhsulla davranmada, saxlamaqda, məhv etməkdə qanunvericilikdə olan tələblərə riayət etməkdə məsuliyyət daşıyır. Verilən təhlükəsizlik pasportunda olan məlumat yalnız bu məhsula aiddir və fərqli məqsədlər ilə istifadə edilə bilməz.